

VUOSIKYMMENTEN VIRTAA

Kymin Suomalaisesta yhteiskoulusta
Karhulan kouluun ja lukioon 90 vuotta

KYMIN YHTEISKOULUN PERUSTAMINEN JA SEN TOIMINNAN ENSIMMÄINEN VUOSIKYMMEN

Suomi oli saavuttanut valtiollisen itsenäisyytensä v. 1917. Välittömästi itsenäistymisen jälkeen oli koettu katkera sisällissota, joka oli jakanut kansan kahtia. Suomen historiassa 1920 - luku oli valtiollisen rakentamisen ja kansallisen eheytyksen aikaa. Ensimmäisen maailmansodan jälkeinen vuosikymmen oli myös ilon ja optimismin aikaa, vaikkakin kansaa yritettiin ”kuivattaa” v. 1919 säädetyllä kieltolailla.

Nuori valtio tarvitsi kehittyäkseen entistä monilukuisempaa suomalaista sivistyneistöä. Yleinen oppivelvollisuuslaki säädettiin v. 1921, ja vuosikymmenen alku merkitsi myös uusien oppikoulujen laajamittaista perustamista. Kymi oli tuolloin n. 15 000 asukkaan voimakkaasti teollistuva kunta, jossa ei ollut omaa oppikoulua. Kulkuyhteydet Kotkaan olivat hankalat, eivätkä kaikki halukkaat kymiläiset mahtuneet siellä toimivaan oppikouluun. Niinpä heräsi ajatus oman yhteiskoulun perustamisesta paikkakunnalle.

Kymin Yhteiskoulun perustava kokous pidettiin Karhulan kansakoululla 27.8. 1920. Koulun kannatusyhdistys valitsi sen ensimmäiseen johtokuntaan kansakoulunopettajat O. H. Soinisen, Joonas Kontulan ja Elin Forssin, rakennusmestari M. Estlinin, maanviljelijä Tuomas Gunnarin, kaupanhoidtaja A. Jaakkolan ja asioitsija E. Pällin. Koulun nimeksi päätettiin antaa ”Suomalainen yhteiskoulu Kymissä”. Nimenvallinnalla haluttiin tietoisesti korostaa suomalaisuutta, elettiinhan kielipoliittisten kysymysten sävyttämää aikaa. Päätymällä yhteiskouluun avarrettiin myös tyttöjen koulunkäyntimahdollisuuksia.

Koulun avajaiset pidettiin 6.9.1920 Karhulan kansakoululla, jossa koulu toimi ensimmäisen lukuvuotensa. Oppilaksi ilmoittautui 19 poikaa ja 27 tyttöä. Koulun ensimmäiseksi johtajaksi valittiin opettaja O. H. Soininen, ensimmäiseksi vakinaiseksi opettajaksi ylioppilas (myöh. fil. maist.) Lempi Lehtimäki. Vuokratiloissa oppitunnit jouduttiin pitämään iltapäivisin klo 13 -18.

Uuden koulun alkutaival oli kivikkoinen, ja taloudelliset vaikeudet ja toimitilakysymykset uhkasivatkin muodostua ylivoimaisiksi. Koulu joutui toimimaan ilman valtionapua, eivätkä Kymin kunta ja paikkakunnan teollisuuslaitokset olleet tukeneet koulua toivotulla tavalla. Toisen toimintavuotensa Yhteiskoulu vietti Sunilan kansakoululla, mutta kun seuraavaksi lukuvuodeksi ei koulunkäynnin-

le sopivia tiloja näyttänyt löytyvän, joutui johtokunta vakavasti harkitsemaan toiminnan lopettamista. Oppilaiden vanhempien keskuudessa syntyi kuitenkin kansanliike koulun pelastamiseksi, ja kun kouluhuoneistoksi keksittiin seurojentalo Sammon parveke ja sen aliset tilat, päätettiin toimintaa jatkaa. Luokkahuoneina tällä seurojentalolla olivat pahviseinämällä eristetyt sopukat, joihin erityisviritystä toi ”katkuinen kaminojen lämpö”.

Koulun taloudellinen tilanne parani, kun sille 12.1.1923 myönnettiin ensimmäisen kerran valtionapua kahden vuoden määräajaksi. Jatkuvan valtionavun saamisen edellytykseksi asetettiin kuitenkin ajanmukaisen koulutalon hankkiminen. Kannatusyhdistys vuokrasi seurakunnalta tontin, ja myös kunnalta saatiin taloudellista tukea, kun koulu sitoutui antamaan tilat ja juhlasalin käyttöikeuden Kymin Työväenopistolle. Uuden hirsisen koulutalon rakentaminen eteni ripeästi ja oppilaat pääsivät muuttamaan uuteen ”valon linnaan”, nykyiseen puukouluun, joulukuun 1923. Uuteen koulutaloon siirryttäessä päätettiin muuttaa koulun nimi ”Kymin Yhteiskouluksi”.

Koulutyö pääsikin nyt jatkumaan uusissa ajanmukaisissa tiloissa ja myös entistä varmemmalla taloudellisella pohjalla. Jatkuvan valtionavun piiriin koulu pääsi joulukuusta 1924 lähtien. Seuraavien vuosien aikana Kymin Yhteiskoulu vakiinnutti paikkansa yhteisössä. Olemassaolo ei ollut enää vaakalaudalla, ja oppilaita pyrki yleensä enemmän, kuin kouluun voitiin ottaa. Tasaantumassa ollut yhteiskuntakehitys heijastui 1920 – luvun kuluessa positiivisella tavalla myös kouluun. Tosin vuosikymmenen lopun pulakausi näkyi myös Kymin Yhteiskoulun toiminnassa. Eduskunta supisti valtionapua, mutta kun lukukausimaksuja korotettiin ja opettajien palkkaa alennettiin 10 %, selvittiin vaikeimman kriisivaiheen ylitse.

PULAN JA KANSALAISAKTIIVISUUDEN KOLMIKYMMENTYKSI

1930-lukua on kutsuttu kuohuvaksi vuosikymmeneksi. Se alkoi suurina pulavuosina ja kiihkeänä poliittisena taisteluna vasemmiston ja oikeiston välillä sekä päättyi yhteiskunnan eheytymiseen ja talvisodan syyttämiseen 1939. Yhteiskunnallinen kehitys heijastui myös paikallistasolle, kymiläisen oppikoulun arkeen.

New Yorkin pörssiromahduksesta 1929 alkanut maailmanlaajuinen lama koetteli Suomea ankarasti: puuteollisuuden lupaavasti kehittyneet markkinat hiipuivat, ja maa kärsi yhden historiansa pahimmista lamakausista vuosina 1929-32. Esimerkiksi Kymissä Karhula Osakeyhtiön konepajan työntekijöiden määrää vähennettiin 272:sta alle sataan, ja palkkoja jouduttiin alentamaan sahakoneiden

kysynnän romahdettua. 12-vuotiaan Kymin Yhteiskoulun johtaja, pastori Jaakko Markkula valitteli koulun v. 1931-32 toimintakertomuksen esipuheessa talousvaikeuksia:

”Nykyinen pula-aika tuo vaikeutta myös koulutyöhön. Joku vuosi sitten oli kouluun pyrkijöitä siinä määrin, ettei kaikkia voitu vastaanottaakaan. Mutta kuluneena vuonna on ensi luokalla opiskellut vain 17. Samoin vähensi eduskunta yksityiskouluilta valtionavun, niin että tämän kalenterivuoden alusta on koulumme saanut siitä 35,000:– markkaa vähemmän.”

Kymin Yhteiskoulun oppilasmäärä aleni lupaavien alkuvuosien jälkeen ensimmäistä kertaa. Viisi-luokkaisen yksityiskoulun lukukausimaksua (300 markkaa) jouduttiin yläluokkien (III-V) osalta nostamaan 350 markkaan, mikä verotti jonkin verran pula-ajan oppilasmääriä. Samalla opettajien ja vahtimestarin palkkoja alennettiin 10 prosenttia ja opetusvälinehankinnoista sekä koulun korjausoperaatioista luovuttiin vuosiksi eteenpäin.

1930-luvun lopulla valoa näkyi tunnelin päässä, kun Suomen teollisuustuotanto pomppasi parhaimmillaan yli 20%:n kasvuun ja Kymin talouden kulmakivi A. Ahlström Oy:n Karhulan konepajakin aloitti mittavat laajennustyöt. Myös Sunilaan avattiin vuonna 1938 uusi sulfaattiselutehdas, jonka yksi pääomistajista oli myös Ahlström. Ahlström Oy:n pääjohtajan Harry Gullichsenin läheinen ystävä oli maailmankuuluksi arkkitehdiksi myöhemmin kohonnut Alvar Aalto, joka suunnitteli 1930-luvun lopulla uuden Sunilan tehdasrakennukset, tehtaanjohtajan asunnon ja työntekijöiden asuinalueen funktionalistiseen tyyliin.

Vuonna 1935 kuolleen Jaakko Markkulan tilalle v. 1936 valitun koulun johtaja, uskonnon ja poikien terveystieteen lehtori sekä pastori Aarne Tikkasen oli hyvä aloittaa toiminta, kun lukukausimaksun, valtionavun ja kunnanavustuksen turvin voitiin kunnostaa puukoulun ulkovaoraus, juhlasali ja luonnontieteellinen luokka kokoelmahuoneineen. Oppilasmäärät kääntyivät myös nousuun: vuonna 1937 ei kaikkia kouluun pyrkineitä voitu ottaa opiskelijoiksi tilan puutteen vuoksi.

Talouden vaihteluiden ohella 30-lukua, varsinkin vuosikymmenen alkua, leimasi poliittinen taistelu äärioikeiston ja vasemmiston välillä. Erityisesti valkoinen Suomi oli voimissaan sisällissodan jälkeisessä yhteiskunnassa. Äärioikeistolaiset lapualaiset marssittivat talonpojat Helsinkiin vuonna 1930 kieltämään kommunistisen toiminnan. Lapuan liike lakkautettiin kuitenkin jo kaksi vuotta myöhemmin, kun se ajautui laittomuuksiin ja kapinaan Mäntsälässä laillista hallitusta vastaan.

30-luvun lopulla poliittinen kuilu vasemmiston ja oikeiston välillä alkoi kaventua ja maan johtoon nimitettiin A.K. Cajanderin johtama ”punamultahallitus”, joka maalaisliiton ja SDP:n johdolla eheytti kahtia jakautunutta kansaa sosiaalisilla uudistuksilla esitellen eduskunnalle tukun uudistuksia äitiysavustuksista kansaneläkkeisiin.

Kotka ja Kymi olivat poikkeuksia valkoisen, porvarillisen Suomen poliittisessa ilmapiirissä. Kunnanvaltuusto oli molemmissa kunnissa vasemmistoenemmistöinen. Lapualaisten ajama kommunismin kieltävä laki esti kommunisteiksi luokiteltujen valtuutettujen toiminnan myös Kymissä, mutta maltillisen sosiaalidemokraattisen puolueen valta kunnanvaltuustossa ei horjunut.

Kymin Yhteiskoulun toimintaan ei politiikka juuri heijastunut, mutta koulun toiminta painottui tiukasti isänmaallisten arvojen vaalimiseen. Moninainen kansalaistoiminta kukoisti kouluopetuksen rinnalla. Raamattupiiri kokoontui sunnuntaisin, raittiuspuhujat vierailivat koulussa pitämässä alkoholin vaaroista valistavia tilaisuuksia, joiden yhteydessä saattoi jopa suorittaa raittiustutkinnon, ja urheilutoiminta kukoisti.

Vuonna 1928 perustettu partiolaisjärjestö Kymin Korvenkävijät oli poikien suosiossa. Hurukselan kansakoulunopettaja Tauno Kontula oli aktiivinen ja pitkäaikainen toiminnanohjaaja. Tyttöjen partiot (Kymin Partiotytöt) veti puolestaan opettaja Mandi Kotiranta. Toimintaan kuului mm. joka-vuotinen kesäleiri. Kotkan seudulla 1920 - 30 -luvulla menestyksekkäs urheilulaji oli voimistelu, erityisesti joukkuevoimistelu. Myös Kymin Yhteiskoulun oma tyttöjen voimistelu- ja urheiluseura Veitikat osallistui ahkerasti maakunnallisiin voimistelujuhliin sekä kansainvälisiin suurkisoihin. Koulun toverikunta (oppilaskunta) julkaisi lehteä ”Iltojen iloksi”.

Värikäs kolmikymmenluku päättyi myös Kymissä Suomen ja Neuvostoliiton väliseen talvisotaan. Normaalisti syyskuun alussa alkanut lukuvuosi keskeytyi poikkeuksellisesti jo 12. lokakuuta. Suomen ja Neuvostoliiton rajaneuvottelujen jatkuttua lukukautta kuitenkin jatkettiin jälleen 23. lokakuuta, mutta pommitusten alettua 30. marraskuuta koulun toiminta päättyi aina elokuuhun 1940 asti. Lukukauden erikoisuutta valaisivat rehtori Aarne Tikkasen sanat: ”On selvää, että tällaisena poikkeuksellisena työ kautena on voitu suorittaa vain supistetut kurssit kaikissa aineissa, mutta sitenkään kulunut lukuvuosi ei ole ollut vähemmän merkityksellinen myöskään koulutyön kannalta katsottuna. On voitu panna merkille, kuinka vaikea aika on kasvattanut oppilaitakin ja tuonut heille isänmaan entistä läheisemmäksi ja rakkaammaksi.” Vaikeasta ajasta huolimatta koulun 20:ntenä lukuvuonna tuli koulussa käyttöön ensimmäistä kertaa rinnakkaisluokat ja 1. luokalle voitiin ottaa

kaikkiaan 66 oppilasta. Opettajien määrä myös kasvoi, vaikka osa uusista opettajista toimikin vain sijaisina vakinaisten opettajien jouduttua ylimääräisiin kertausharjoituksiin.

SODAN JA JÄLLEENRAKENNUKSEN VUOSIKYMMEN

Talvisota (1939 – 40) ja jatkosota (1941 – 44) säännöstelytalouksineen varjostivat vuosikymmenen alkua. Sotavuodet koettelivat Kotkan seutua ankaralla kädellä, olihan tämä seutukunta eräs kaikkein pommitetuimpia alueita sodan aikana. Poikkeusolot näkyivät myös monin tavoin koulunkäynnissä. Vuosikymmenen loppu oli puolestaan jälleenrakennuksen ja suurten sotakorvausten maksunaikaa pula-ajan ja ”korttitalouden” pitäessä yhä yhteiskuntaa otteessaan.

Sotien aikana koulunkäynti jouduttiin soveltamaan vallinneisiin olosuhteisiin. ”Toisinaan oli tavalista jännittävämpää opiskella ja esim. lukuvuoden 1941 – 1942 sisäänpääsyttökinto ja avajaiset pidettiin hälytyssireenien säestäminä”. Miesopettajat ja jotkut ylimmän luokan poikaoppilaista olivat kuka lyhyemmän kuka pitemmän ajan asepalveluksessa. Lukuvuonna 1941 – 1942 olivat kaikki koulun miesopettajat koko lukuvuoden puolustusvoimien palveluksessa. Sotatila heijastui monella tapaa myös kotirintamalle. Vaikea ravintotilanne näkyi oppilaiden yleiskunnon heikentymisenä. Toisaalta energiapulasta kärsivässä maassa myös Kymin Yhteiskoulun oppilaat osallistuivat ahkerasti mottitalkoisiin: he saivat tästä tunnustukseksi mm. 14 hopeakirvestä. Sotavuosina lukukaudet olivat lyhyempiä kuin rauhanvuosina. Esimerkiksi kevätlukukausi 1944 uhkasi turvallisuussyistä päättyä jo helmikuussa, mutta noudattaen vuorolukua supistetuin tuntimäärin ja lyhennetyin oppituntein saatiin koulua jatkaa kevääseen asti. Oppitunteja kuitenkin vähennettiin kaikissa aineissa ja ns. taitoaineiden opetuksesta luovuttiin kokonaan.

Sotien jälkeen jatkamisedellytykset olivat hyvät. Täyttäessään 25 vuotta koulu oli ensimmäisen kerran velaton. Toisaalta lisämenojen kattamiseksi oli lukukausimaksuja kaksinkertaistettava. Koulutilat alkoivat kuitenkin osoittautua ahtaiksi. Luokkahuoneita oli liian vähän, eivätkä kaikki oppilaat mahtuneet samanaikaisesti juhlasaliin. Vuorolukua jouduttiinkin jatkamaan myös sodan jälkeisinä vuosina. Vaikka koulurakennus olikin välttynyt varsinaisilta sotavaurioilta, se oli rapistunut sekä ulkoa että sisältä, kun välttämättömiä vuotuisia korjauksia ei tarveaineiden puuttuessa ollut voitu tehdä. Vuosikymmenen lopulla kannatusyhdistys antoikin johtokunnan tehtäväksi aloittaa koulurakennuksen laajennuksen suunnittelu.

Sodan jälkeisinä vuosina koulun teinikunnan toiminta oli vireää. Sen yhteyteen perustettiin myös uusia kerhoja, mm. musiikki-, näytelmä- ja shakkikerhot. Teinikunta järjesti myös runonlausuntakilpailuja. Talvella 1948 Kymin Yhteiskoulun teinikunta järjesti Kymenlaakson oppikoulujen teini-liiton hiihtokisat ja yhteiskonventin. Sunila oy luovutti konventtia varten vapaasti käytettäväksi seuratalonsa ”Pirtin” ja Karhulan Tehtaat oy lahjoitti kilpailuihin komeat kiertopalkinnot. Syksyllä 1945 herätettiin uudelleen henkiin monivuotisesta unestaan poikien urheiluseura, jonka edustusjoukkueet kävivät kori- ja lentopalloissa kilpailumatkoilla Kymintehtaalla, Varkaudessa ja Jyväskylässä.

Lokakuussa 1945 kannatusyhdistys päätti laajentaa koulun kahdeksanluokkaiseksi, yliopistoon johdettavaksi oppilaitokseksi. Valtioneuvosto vahvisti päätöksen seuraavana keväänä, ja ensimmäinen kuudes luokka käynnistyi syyskuussa 1946. Ensimmäisissä ylioppilaskirjoituksissa vuonna 1949 oli mukana 13 oppilasta. Koko koulun oppilasvahvuus kohosi tuolloin ensimmäistä kertaa yli 400 eli 417:een.

VALOISA VIISIKYMMENLUKU

1950-luvulle tultaessa alkoivat Suomen vaikeimmat sodanjälkeiset vuodet olla takanapäin. Sotakorvaukset saatiin maksettua vuoteen 1952 mennessä, minkä jälkeen ruuan säännöstelystä päästiin ja maan talous alkoi kasvaa. Samana vuonna järjestettiin myös Helsingin olympialaiset, kun talvisota vuonna 1939 keskeytti niiden aiemmat järjestelyt. Valoa kovia kokeneen kansan keskelle toivat myös Armi Kuuselan valinta Miss Universumiksi vuonna 1952 ja Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) jäsenyys vuonna 1955, jolloin myös Teknillisen korkeakoulun opiskelijat esittivät ensimmäiset TV-lähetysensä. Vuonna 1958 Yleisradio aloitti säännölliset televisiolähetykset. Vuonna 1956 valittiin puolestaan ensimmäistä kertaa presidentiksi Urho Kekkonen.

Kymin pitäjämästä erkani vuonna 1951 itsenäiseksi kauppalaksi Karhula. 1940-luvun lopulla pakkoliitettiin Kymistä alueita laajentuvan Kotkan kaupungin tarpeisiin ja esillä oli ajatus koko Kymin maalaiskunnan liittämisestä Kotkan kaupunkiin. Kymin kunnan tunnetut teollisuusjohtajat ja kunnalliset vaikuttajat torppasivat kuitenkin liitoshankkeen ja ehdottivat kaupunkimaisen taajaman, noin 20 000 asukkaan kauppalan perustamista. Uuteen kauppalaan kuuluivat Karhulanniemen, Sunilan, Helilän ja Korkeakosken alueet. Kauppalan yleiskaavan suunnitteli 1955 arkkitehti Otto-Iivari Meurmann. Karhulan talous lepäsi vahvan teollisuuden, A. Ahlström Osakeyhtiön ja Sunila Oy:n varassa.

Yksityisen Kymin Yhteiskoulun tilat todettiin riittämättömiksi 1950-luvun alussa. Kun kahdeksanluokkaisen oppikoulun (viisivuotinen keskikoulu ja kolmivuotinen lukio) oppilasmäärä vielä kevätlukukauden päättyessä vuonna 1951 oli 361 oppilasta, se oli keväällä 1958 kasvanut peräti 615 oppilaaseen. Vuosikymmenen kuluessa kaikkia kouluun hakeneita ei voitu enää hyväksyä opiskelijoiksi Yhteiskouluun. Vanhan puukoulun lisärakennuksen suunnittelu aloitettiin 1951-52. Arkkitehdiksi valikoitui Ulla Hjelt.

Nykyisen koulun päärakennuksen ensimmäinen vaihe valmistui syksyllä 1954, jolloin siinä oli yhdeksän luokkahuonetta kolmessa kerroksessa, voimistelusalit, opettajainhuone ja kellarikerroksessa pukuhuoneet suihkutiloineen. Uutta tilaa Yhteiskoululle tuli yhteensä 6500 kuutiometriä. Samassa yhteydessä pitkään palvellut puukoulu koki remontin ja luokkahuoneiden uudelleenjärjestelyn. Kalliin hankkeen rahoittajina toimivat kauppalan ja valtion lisäksi paikkakunnan teollisuuslaitokset, muutamat vakuutusyhtiöt ja säästöpankki. Uudisrakennuksen vihkiäisissä 23.10.1954 puhui Mikkelin hiippakunnan piispa, myöhemmin arkkipiispana toiminut Martti Simojoki.

Heti seuraavina lukuvuosina koulun johtokunnan ”ministerit” aloittivat kuitenkin jo jatkoneuvottelut koulun laajentamiseksi, sillä oppilasmäärä kasvoi huimaa vauhtia. Koulun toinen laajennusosa (nykyinen sairaalan pääty) valmistui 1957. Nyt opetustilaa tuli lisää viisi luokkahuonetta ja sen lisäksi kouluun saatiin uusi veistoluokka, kuvaamataidon luokka, voimistelusalit ja uuden puolen opettajanhuone. Toisen laajennusvaiheen myötä koulun nimi muuttui lukukauden 1957-58 alusta Karhulan Yhteiskouluksi. Lisäksi keskikoulu eli viisi ensimmäistä luokkaa saivat kolmannen rinnakkaisluokan rinnalleen.

Viimeisenä vaiheena uuden Karhulan Yhteiskoulun laajenemisessa oli lukion (kolmen viimeisen oppikouluvuoden) kaksinkertaistaminen eli oppilasmäärän lisääminen kahdeksi rinnakkaisluokaksi lukukauden 1959-60 alkaen. Samalla koulun matemaattisen linjan oheen perustettiin kielilinjat. Arkkitehti Hjeltin tehtäväksi annettiin nyt suunnitella koulun viimeinen laajennusvaihe suuren voimistelu-juhlasalin osalta. Rakennustyöt aloitettiinkin jo myöhäissyksyllä 1959, ja nykyisen koulun juhlasalin puoleinen osa valmistui 1960. Tämäkään ei riittänyt kattamaan koko Kymin alueen oppikouluasteen sivistyksellisiä tarpeita. Vuonna 1959 lähes sata Karhulan Yhteiskoulun pääsykokeen hyväksyttävästi suorittanutta jäi koulun ulkopuolelle tilan puutteen vuoksi. Sunilan teollisuusalueen väki perustikin tämän epäkohdan paikkaamiseksi 1959 Sunilan Yhteiskoulun kannatusyhdistyksen tavoitellakseen kahdeksanluokkaisen yliopistoon johtavan yhteiskoulun perustamista. Valtioneuvos-

to myöntyi kuitenkin aluksi vain viisiluokkaisen keskikoulun perustamiseen 1960, kunnes kymmenen vuotta myöhemmin myös Sunilassa voitiin järjestää ensimmäiset ylioppilaskirjoitukset.

Läpi 1950-luvun Kymin Yhteiskoulun rehtorina toimi koulun pitkäaikainen luonnonopin opettaja Eero Laurikainen aina vuoteen 1957 asti, mutta hän jättäytyi sittemmin luonnonopin lehtoriksi ja vararehtoriksi. Laurikaisen kuudentoista ja puolen vuoden rehtorikauden seuraajaksi valittiin Liperistä muuttanut historian opettaja Veikko Merisalo. Opettajakunta uudistui paljon 1950-luvun lopulla, kun esimerkiksi pitkäaikaisille opettajille Lyydi Saariselle, Siiri Leinolle ja Anni Soiniselle koitti 35:n palveluvuoden jälkeen ”Otium Sapientis –viisaan lepo”.

Tilanpuutteista huolimatta koulun toiminta oli 1950-luvulla aktiivista. Koulun teinikunta järjesti Sammon talolla keväisin yleisöjuhlia, joilla kerättiin rahaa oppilastoimintaa varten. Ohjelmassa oli näytelmiä, esimerkiksi keväällä 1951 Gustaf von Numersin komedia ”Kuopion takana” teatterimies Otto Penttilän ohjaamana. Keväällä 1953 teinikunta oli puolestaan järjestämässä yhdessä muiden Kotkan teinikuntien kanssa isänmaallista juhlaa Kotkan lyseolle, jota kunnioitti läsnäolollaan myös maaherra Arvo Manner. Muuta toimintaa olivat muun muassa shakki-, piirustus-, näytelmä – ja keskustelukerhot sekä teinikunnan tanssiorkesteri. Kymenlaakson teinikuntien välisessä lentopalloturnauksessa sekä tytöt että pojat voittivat 50-luvun alussa kolmena peräkkäisenä vuotena kiertopalkinnon. Koulun oman urheiluseuran Vasaman toiminta aktivoitui 1950-luvun lopulle tultaessa, ja sen keskeistä toimintaa oli järjestää voimisteluharjoituksia sekä luokkien välisiä kilpailuja ja sarjoja mm. lentopallossa, koripallossa, viestijuoksussa ja massahiihdossa.

Kymin Yhteiskoulun lukiosta oli vuodesta 1949 ollut mahdollista kirjoittaa ylioppilaksi. Keväällä 1951 ylioppilaskokeisiin osallistui 14 kahdeksannen luokan oppilasta, joista 11 hyväksyttiin. Maanlaajuisesti ylioppilaita valmistui vuonna 1950 noin 4000, kun nykyään vuosittainen ylioppilastutkintojen määrä on noin 35 000. Lukion suorittaminen ja ylioppilastutkinto oli pitkään harvinaista herkkua, sillä vielä keväällä 1959 lukion päästötodistuksen saajia oli vain 19 ja keskikoulunkin suorittaneita vain 32. Ylioppilastutkinnon kirjallisten kokeiden hylkääminen oli 1950-luvulla hyvin yleistä. 29.12.1951 Kouluhallitus myönsi Kymin Yhteiskoululle jatkuvan oikeuden päästää ylioppilaita korkeakouluihin. Ylioppilaskokeissa kokelaat kirjoittivat joko pitkän matematiikan tai reaalien pakollisena, ja pakollisia aineita (äidinkieli, ruotsi, vieras kieli) oli nykymuotoisesti neljä. Vielä 1950-luvun lopulla englannin kielen kirjoittaminen oli hyvin harvinaista, kun taas lähes kaikki kokelaat kirjoittivat saksan kielen.

HYVINVOINTIYHTEISKUNNAN RAKENTAMISEN JA NUORISORADIKALISMIN VUOSIKYMMEN

1960 – luvun alkaessa Suomi oli siirtynyt maailman vauraiden kansakuntien joukkoon. Vuonna 1961 kansantuote oli jo kaksinkertainen vuoden 1938 tasoon verrattuna. Kehitys johti elinkeinorakenteen muutokseen, mikä näkyi teollisuuden ja palvelujen kansantuoteosuuden kasvuna maatalouden kustannuksella. Maataloudesta vapautunut työvoima siirtyi kasvaviin kaupunkiin mutta myös muutti maasta erityisesti Ruotsiin. Vuosikymmenen alku merkitsi lisäksi uudenlaisen yhteiskuntapolitiikan omaksumista. Sosiaalipolitiikkaa alettiin pitää talouskasvun edistäjänä. Se alkoi 1960-luvulla kohdistua jokaiseen, ei pelkästään välitöntä apua tarvitseviin. Eläketurva laajeni, sairausvakuutuslaki säädettiin ja siirryttiin 40 – tuntiseen työviikkoon.

1960 – luvun alussa vallitsi huomattavan suuri yksimielisyys siitä, että monilla kulttuurielämän osa-alueilla, esimerkiksi koululaitoksessa, oli jääty pahasti jälkeen yhteiskunnan muusta kehityksestä ja ulkomaisista esikuvista. Orastava radikalismi ja uudenlainen ajattelu alkoivat näkyä erityisesti akateemisen nuorison toimeliaisuutena. Muun muassa kehitysmäiden hyväksi suoritettut keräykset, passifismi, rotusorron vastainen toiminta jne. levisivät myös koululaisten teinikuntiin.

Ulkopolitiikassa elettiin YYA-aikaa. Hyvien idänsuhteiden takuumiehenä oli presidentti Kekkonen, joka keskitti käytännöllisesti katsoen kaiken ulkopoliittisen vallan itselleen. Länsi-Euroopassa nousi 1960-luvulla poliittiseen keskusteluun termi ”suomettuminen”, jolla viitattiin Suomen ulkopoliittisen liikkumavaran rajoituksiin.

Karhulan Yhteiskoulun uusi vuosikymmen alkoi juhlavissa merkeissä. Lokakuun 23. päivänä v. 1960 vietettiin koulun 40 – vuotisjuhlallisuuksia. Samalla vietettiin uuden koulutalon kolmannen rakennusvaiheen vihkiäisiä. Uusimman laajennuksen myötä koulun käyttöön saatiin uusi juhlasali ja lämpiö oppilasruokailua varten. Vuosikymmenen alussa kannatusyhdistys osti koulutontin omaksi Kymin seurakunnalta. Edellisen vuosikymmenen suurten rakennushankkeiden ansiosta Karhulan Yhteiskoululla oli nyt käytössään nykyaikaiset tilat. 1960-luvulla voitiinkin keskittyä lähinnä näiden uudistilojen varustamiseen ja vanhan puurakennuksen kunnostamiseen. Tällöin koulu sai käyttöönsä mm. ensimmäistä kertaa historiansa aikana fysiikan harjoitusluokan.

Koko 1960-luvun ajan Karhulan Yhteiskoulu joutui kamppailemaan taloudellisten vaikeuksien kanssa. Laajennushankkeiden toteuttamiseksi otetut lainat ja niiden korot rasittivat taloutta. Lisäksi

valtio leikkasi useaan kertaan yksityiskouluille suuntautuneita valtionapuja, jotka usein saapuivat vielä tuntuvasti myöhässä. Tulojen lisäämiseksi lukukausimaksuja jouduttiin useaan otteeseen korottamaan ja myös pyytämään lisää kunnallisavustusta Karhulan kauppialalta. Niinpä kannatusyhdistyksen toiveena olikin läpi 1960-luvun, että koulu voitaisiin saattaa valtion oppilaitokseksi. Karhulan Yhteiskoulun johtokunnan jäsen, kauppialanvaltuutettu ja kansanedustaja Sulo Hostila tekikin asiasta useita eduskunta-aloitteita. Myös Karhulan kauppialanjohto kannatti asiaa omista taloudellisista syistä. Sunilan Yhteiskoulun synnyttyä v. 1960 paikkakunnan toiseksi oppikouluksi joutui Karhula avustamaan kahta yksityiskoulua. Koska valtion oppikouluissa oli huomattavasti alhaisemmat lukukausimaksut, toivoivat myös monien oppilaiden vanhemmat koulun saattamista valtion oppilaitokseksi, varsinkin kun naapurissa Kotkassa oli kolme valtion oppikoulua, joissa tarvitsi maksaa vain muodollisia lukukausimaksuja. Nämä toiveet eivät kuitenkaan missään vaiheessa toteutuneet, vaan Karhulan Yhteiskoulu jatkoi yksityisenä oppikouluna.

Koulun oppilasmäärä jatkoi kasvuaan koko 1960-luvun ajan. Vuonna 1966 valtioneuvosto suostuikin muuttamaan Karhulan Yhteiskoulun kokonaisuudessaan kaksoiskouluksi. Päätös mahdollisti kahden uuden lukuaineen lehtorin palkkaamisen. 1960-luvulla alettiin koulussa kiinnittää entistä enemmän huomiota oppilaiden hyvinvointiin ja jatko-opintomahdollisuuksiin. Pakollinen ammatinvalinnanopetus aloitettiin koulussa v. 1962. Oman vakituisen kouluterveydenhoitajan Karhulan Yhteiskoulu sai v. 1965. Kouluterveydenhoidon huolenaiheet 1960-luvulla tuntuvat osin tutuilta myös nykynäkökulmasta katsottuna. Lisääntyvää huolta tuottivat oppilaiden jaksamis- ja masennusvaikeudet, joiden taustatekijöinä pidettiin mm. myöhäistä televisionkatselua sekä heikentyneitä jatko-opintomahdollisuuksia.

Opiskelun ohessa Karhulan Yhteiskoulussa myös harrastettiin aktiivisesti ja monipuolisesti koko 1960-luvun ajan. Kaste-, puuro- ja potkukonventteja vietettiin perinteiden mukaisesti. Teinikunnan kerhoista aktiivisimmin vuosikymmenen alussa toimivat mm. näytelmäkerho, musiikkikerho ja kristillinen teinikilta. Esim. lukuvuonna 1961 – 1962 näytelmäkerho tulkitsi Ionescun näytelmää ”Kalju laulajatar”. Myös oppilaskuoron ja oppilasorkesterin toiminta oli vireää.

Vuosikymmenen lopulla yhteiskunnallisen tiedostamisen lisääntyminen näkyi myös Karhulan Yhteiskoulussa. Kevätlukukaudella 1965 teinikunta toteutti ”Operaatio nailonsukan”. Sen tarkoituksena oli kerätä käytettyjä nailonsukkia ja lähettää niitä Tansanian sairaaloihin. Syyslukukaudella 1966 aloitti aktiivisen toimintansa yhteiskunnallinen kerho. Ensimmäisenä syksynä kerhossa keskusteltiin mm. kouludemokratiasta, kirkosta ja yhteiskunnasta. Seuraavana lukuvuotena yhteiskunnallinen

kerho toteutti koululla ns. puoluekierroksen, jossa eri poliittisten ryhmien edustajat kävivät esittelemässä puolueidensa ohjelmia oppilaille. Lukuvuonna 1968 – 1969 kerhossa keskusteltiin mm. Tsekkoslovakian tapahtumista. Lisäksi yhteiskunnallinen kerho otti osaa Suomi – Neuvostoliitto – Seuran Karhulan osaston järjestämään tilaisuuteen, jossa selostettiin YYA – sopimusta viime vuosien tapahtumien valossa. Lukuvuonna 1969 – 1970 yhteiskunnallinen kerho toimitti teinikunnan lehteä ”Nakua”. Vuosikymmenen lopulla Karhulan Yhteiskoulussa toimi aktiivisesti lisäksi mm. valokuvaus - , filmaus – ja kuvaamataidon kerho.

Koulun urheilutoiminta oli aktiivista ja monipuolista koko 1960 – luvun ajan. Karhulan Yhteiskoulun oppilaiden omana urheiluseurana toimi Vasama. Sen tavoitteena oli liikuntaharrastuksen ylläpito ja kilpailutoiminnan organisoiminen. Vasaman energisenä kuraattorina toimi voimistelunopettaja Antero Niemelä. Luokkienvälisiä sarjoja pelattiin niin jalka-, kori- kuin lentopalloakin. Koulun mestaruuskilpailuja järjestettiin hiihdossa, maastajuoksussa ja yleisurheilussa. Myös Kymenlaakson oppikoulujen välisiin kilpailuihin osallistuttiin tiiviisti. Näissä kilpailuissa erityisesti Karhulan Yhteiskoulun tytöt kunnostautuivat vuosikymmenen lopulla. Syksyllä 1967 tyttöjen joukkueet voittivat piirin mestaruudet molemmissa viesteissä sekä kori- ja lentopallossa. Seuraavana lukuvuonna tytöt uusivat nämä saavutuksensa.

Lokakuun 1. päivänä 1967 koulun pitkäaikainen lehtori ja entinen rehtori Eero Laurikainen siirtyi eläkkeelle. Hän ehti toimia oppilaitoksen matematiikan ja luonnonopin opettajana lähes neljän vuosikymmenen ajan, v. 1929 – 1967. Koulun johtajana ja rehtorina hän toimi v. 1941 – 1957.

POLIITTINEN 1970-LUKU

1970-lukua leimasi liennytysyrityksistä huolimatta sosialismin ja kapitalismin kilpailu, kun USA ja Neuvostoliitto kävivät etupiiritaistelua Afrikassa, Etelä-Amerikassa ja Aasiassa. 1975 loppunut Vietnamin sota päättyi sosialismin voittoon, mutta jo Helsingissä ja Genevessä 1973-75 pidettyjen ETYK-konferenssien voi katsoa toimineen lähtölaukauksena Neuvostoliiton ja sen kumppanuusmaiden alasajolle. Suomi toimi osapuolten ”lääkärinä, ei tuomarina”, kuten valtansa huipulla ollut presidentti Urho Kekkonen asian ilmaisi, mutta oli samalla vahvasti kallellaan Neuvostoliiton päin. Suomalainen opiskelijanuoriso oli aktiivisesti mukana yhteiskunnallisessa ja poliittisessä toiminnassa. Vasemmistopuolueet ja kehitysmaiden ongelmiin pureutuvat liikkeet olivat suosituimpia. Myös ympäristöaatteet rantautuivat Suomeen 1970-luvun lopulla. Erityisesti Kojjärven lintualueen

kuivatusta maatalouskäyttöön vastustanut liike sai huomiota. Sitten monet Kojärviaktiivit toimivat nykyisen Vihreä liitto -puolueen perustajina.

Suomalaista hyvinvointivaltiota rakennettiin kovaa vauhtia; 1970-luvulla saatiin aikaan mm. päivähoitolaki, kansanterveyslaki, isyyslomat, asumistuet ja opintotuet. Koko maassa siirryttiin yhtenäiseen peruskoulujärjestelmään. 1960-luvulla alkanut joukkopako maaseudun haja-asutusalueilta jatkui 1970-luvulla, vastaavasti suurimmat kaupungit saivat elementtitekniikalla rakennettuja kerrostaloalueita ja asfalttiteitä eli lähiöitä ympärilleen. Suomen perinteikäs kestävyysjuoksu eli 70-luvulla kulta-aikaansa, kun kaatumalla urheiluhistoriaa tehnyt Lasse Viren ja keskimatkojen taitaja Pekka Vasala toivat Münchenin olympialaisista 1972 yhteensä kolme kultamitalia Suomeen. Vuoden 1976 Montrelin kisoista tuomisina oli neljä kultaa, joista kaksi Virenin juoksemina. Nuorisokulttuurin puolella Tampereelta alkoi nousta useita yhtyeitä ja lauluntekijöitä maanlaajuiseen kuuluisuuteen. Juice Leskinen, Velto Virtanen ja Popeda olivat Manserockin eturintamassa. Englannista lähtenyt punk-rock rienasi yhteiskunnan perusarvoja ja hätkähdytti pukeutumisellaan. Sex Pistolsin Suomen konsertti kiellettiin 1978, mutta liikehdintä synnytti mm. punk-yhtyeenä aloittaneen Eppu Normaalin.

1970-luvun alussa Kotka-Kymi-Karhulan teollisuustuotanto ja työntekijämäärät olivat huipussaan. Yhtenäisen talousalueen ja päällekkäisten kuntarakenteiden purkamiseksi aloitti kuntien yhdistymistoimikunta työnsä jo 1960-luvun lopulla. Erityisesti Kotkan kaupunginvaltuustossa liitoshanketta kannatettiin. Työ osoittautui kuitenkin poikkeuksellisen hankalaksi, sillä Kymissä ja Karhulassa kansalaismielipide yhtenäisen ”Suur-Kotkan” muodostamiseksi oli torjuvaa. Karhulan oikeiston valtuustoryhmä teki jopa aloitteen 1970-luvun alussa kaupunkioikeuksien saamiseksi kauppalalle. Moninaisten selvitysten ja kinasteluiden jälkeen asia käsiteltiin silloisessa virkamieshallituksessa, joka äänesti kolmen K:n liitoksesta vuoden 1977 alusta alkaen. Näin syntyi nykymuotoinen Kotka.

Karhulan Yhteiskoulun vuosikymmen alkoi juhlavasti, kun lokakuussa 1970 vietettiin koulun 50-vuotisjuhlia. Pääjuhlassa 30.10.1970 olivat puhumassa kulttuuriministeri Meeri Kalavainen ja koulun entiset oppilaat, valtiotieteiden tohtorit Osmo Apunen (myöh. Tampereen yliopiston kansainvälisen politiikan professori) ja Tapani Purola (myöh. Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan professori). Osmo Apunen viittasi juhlapuheessaan Karhulan Yhteiskoulun aatteelliseen perintöön osana J.V. Snellmannista alkanutta nationalismia ja suomalaisuusliikettä. Tapani Purola sen sijaan pohti tulevaisuudentutkimuksen näkökulmasta 2000-lukua: ”Kehityksen olennainen tekijä on siis konejärjestelmien jatkuva kasvu ja automaation, itseohjauksen eli kybernetiikan olennainen lisääntyminen.

Tämä järjestelmä tulee tuottamaan meille yhä enemmän tavaroita. Sen tavoitteena on tuottaa niitä yhä enemmän. Tämä lupaa meille materiaalisesti uutta uljasta maailmaa. Mutta pitkälle kehitetty teknologia ja siihen kiinnitetyt suuret pääomat eivät voi jäädä ihmisten omasta harkinnasta riippuvien markkinoiden armoille. Kuluttaja on myös saatava uskomaan ja säilyttämään uskonsa, että hänen todellinen onnellisuutensa riippuu yhä korkeammasta aineellisesta kulutustasosta ja, että hänen tavoitteensa ovat samat kuin tuotantojärjestelmän.” Muuta ohjelmaa juhlassa olivat Kymin kirkon juhla jumalanpalvelus, jossa puhui piispa Osmo Alaja, pitkäaikaisen rehtorin Eero Laurikaisen muotokuvan paljastus lääninrovasti Rurik Tammekkaan johdolla, oppilaille elokuvanäytös ja disco sekä teinitanssiaiset, joissa esiintyi suosittu Ernos - popyhtye. Entisten oppilaiden iltatanssiaiset järjestettiin Hotelli Ruotsinsalmessa.

Muutoin yksityiskoulun vuosikymmen jatkui tavanomaisesti pitkäaikaisen rehtorin Veikko Merisalon johdolla. Oppilasmäärä oli huippuvuonna 1973-74 yli 900. Seuraavina vuosina se vakiintui kuitenkin 700:n tietämiin. Opetustekniikka uudistui, kun kouluun hankittiin ensimmäisiä Polylux-piirtoheittimiä 1970-luvun alussa. Tästä saivat alkunsa myöhemmille sukupolville tutut ”kalvosulkeiset”. Kunnanlääkäri Erkki-Pekka Helle luennoi useaan otteeseen koulun tilaisuuksissa ja vanhempainilloissa huumausaineista. Hän valitteli ”Karhulassakin orastavaa huumausainevaikeutta”. Huumekeskustelu kävi maan laajuisesti kuumana, ja 1960 - 70-lukujen vaihteessa alettiin puhua ensimmäisestä huumeaallostasta.

Koulun teinikunta järjesti perinteisiä kaste-, puuro- ja potkukonventteja oppilaille. Teinikunta lahjoitti taksvärkkipäivien keräystuotot valtakunnallisen Teiniliiton mukaisesti sosialistisen Pohjois-Vietnamin Ngyen Van Troin lastensairaalan rakentamiseen Hanoiin v. 1972. Tuohon aikaan Vietnamin sota oli vielä käynnissä ja hyvin politisoitunut nuortaistolaisten johtama Teiniliitto vastusti USA:n pommituksia ja halusi lahjoittaa koululaisjärjestöjen tuotot lastensairaalan hyväksi. Teiniliitossa vaikuttanut Kokoomuksen Nuorten Liitto irtisanoutui ”propagandistisesta” keräyksestä. Taksvärkkituottoja lahjoitettiin myös muihin kehitysmaakohteisiin. Poliittikka heijastui vahvasti Teinikuntien toimintaan 1970-luvun alussa. Monet nykypoliitikot vaikuttivat aktiivisesti järjestön toiminnassa; tunnettuja teiniliittolaisia olivat mm. Erkki Tuomioja, Ben Zyskowitz, Ilkka Kanerva ja Esko Aho.

Teiniliiton ohjeistuksen mukaisesti Karhulan Yhteiskoulussakin Teinikunta juhlisti Neuvostoliiton 50-vuotisjuhlaa puhumalla luokissa sekä järjesti Suomen ja Neuvostoliiton ystävyys-, yhteistoiminta- ja avunanto-sopimuksen 25-vuotisen taipaleen kunniaksi YYA-viikon lukukaudella 1972-1973.

Teinikuntien toimintaan vaikutti lisäksi 1972 hyväksytty laki kouluneuvostoista. Vaaleilla valittujen kouluneuvostojen oli tarkoitus tuoda kouluihin demokraattisia vaikutusmahdollisuuksia oppilaille. Se hyväksyi mm. koulun järjestyssäännöt. Karhulan Yhteiskoulun ensimmäiset kouluneuvostovaalit pidettiin 20.2.1973. Koulun yhteiskunnallisessa kerhossakin puhuttiin kouludemokratiasta. Puhumassa kävivät Teiniliiton puheenjohtaja Erno Lehtinen ja vihreiden europarlamentaarikkona nykyään toimiva Satu Hassi.

Poliittisen toiminnan ohessa myös muunlainen harrastustoiminta oli suosittua. Shakkikerho, kuvaamataidon kerho, valokuvauskerho ja ruotsin kerho toimivat koulussa. Oppilaskuoro piti konsertteja Kymin kirkossa, ja koulun urheiluseura Vasama järjesti luokkien välisiä sarjoja mm. lentopallossa ja koripallossa. Vasaman kasvatti Raimo Mäntynen ylsi ensin nuorten maajoukkueeseen ja sittemmin miesten maajoukkueeseen koripallossa. Koulussa toimi myös Luonto-Liiton alainen luontokerho.

Suuri muutos koulun toiminnassa koettiin syksyllä 1974, kun Karhulassa siirryttiin peruskoulujärjestelmään. Vanhat kuusiluokkaiset kansakoulut ja korkeampaa yleissivistystä antavat oppikoulut korvattiin asteittain 1970-luvulla nykymuotoisella yhdeksänvuotisella peruskoululla (ala- ja yläaste) ja toisen asteen lukiolla. Vanha järjestelmä katsottiin yhteiskunnallisesti epätasa-arvoiseksi. Karhulan Yhteiskoulun keskikoulun kolmesta ylimmästä luokasta tehtiin kauppalan kolmas yläaste Heli-län ja Sunilaan perustetun Hakalan yläasteen koulun rinnalle. Samalla Kymin kunnan oppilaat jatkoivat ala-asteilta näiden koulujen oppilaisiksi.

Karhulan ja Sunilan yhteiskouluista tuli uudistuksen yhteydessä Karhulan kauppalan omistamia. Yksityiskouluaika päättyi. Myös tähän liittyi ajatus tasa-arvosta, sillä joidenkin työläisten lasten oli hankalaa päästä maksulliseen oppikouluun, vaikkakin Karhulan Yhteiskoulun lukukausimaksut oli onnistuttu pitämään kohtuullisina Kymin ja Karhulan kuntien avustuksilla. Samalla luovuttiin pääsykokeista, jotka nekin olivat karsineet sisään päässeiden oppilaiden joukkoa. Peruskouluuudistuksen yhteydessä koulun nimi muuttui Vesivallin yläasteeksi ja lukioksi. Yläasteen rehtoriksi tuli Terttu Heikkinen, lukion rehtoriksi Yrjö Tiura.

NOUSUKAUDEN JA LIENNYTYKSEN VUOSIKYMMEN

1980-luvulla maailma eli kylmän sodan viimeistä vuosikymmentä. Mihail Gorbatsov nousi Neuvostoliiton johtoon v. 1985. Hänen uudistuspyrkimyksensä johtivat liennytykseen ja kylmän sodan

päättymiseen, mutta samalla kommunistisen järjestelmän hajoamiseen. Hajoamisen alkusoihtona oli Berliinin muurin murtuminen v. 1989. Suomessa presidentti Kekkonen erosi terveydellisistä syistä v. 1981, mutta suomettumisen aika jatkui maassamme vielä koko 1980-luvun. Mm. YVA-sopimusta jatkettiin 20 vuodella v. 1983.

1980-luvulla Suomessa elettiin vahvan hyvinvointivaltion ja taloudellisen nousukauden aikaa. Mikrotietokoneet, kotivideot ja cd-levyt alkoivat yleistyä. Juppikulttuurin oheistuotteena kuntosalit, laskettelu, purjelautailu ja solarium löivät itsensä läpi. Ravintoloissa juotiin sinisiä enkeleitä. Vuosikymmenen alussa nuorisoa villitsivät punk- ja teddykulttuurit, 1980-luvun puolivälissä valtasi maan Dingo-kuume. Televisiosta katsottiin Dallasia ja Hill Street Bluesia. Kaurismäen veljekset nousivat kotimaisen elokuvantekijöiden eliittiin.

Uusi vuosikymmen alkoi Vesivallin yläasteella muutamilla kokeiluilla. Lukuvuonna 1980-1981 otettiin käyttöön luokanvalvojantunnit, jotka havaittiin niin hyväksi, että käytäntöä päätettiin jatkaa seuraavanakin lukuvuonna. Toisena kokeiluna oli kouluneuvoston suorittama oppilaan määräraikainen erottamismahdollisuus, johon ei kuitenkaan jouduttu turvautumaan. Syyslukukauden 1985 alkaessa Vesivallin yläaste muuttui Karhulan yläasteeksi. Koulun hallinnossa kouluneuvosto korvautui johtokunnalla ja periodilukua alettiin kokeilla 7. luokilla. Seuraavien lukuvuosien aikana se laajeni kaikille luokka-asteille. Lukuvuoden 1985 - 1986 alussa uusien koululakien myötä tasokurssit jäivät historiaan myös Karhulan yläasteella. Siihen astihan peruskoulussa oli opiskeltu englantia, ruotsia ja matematiikkaa tasokurssien mukaisesti. Terttu Heikkisen siirtyessä muualle v. 1988 valittiin Karhulan yläasteen uudeksi rehtoriksi Asko Tuominen. Vuosikymmenen lopulla Kotkassa käynnistynyt keskustelu kahden lukion lopettamisesta koettiin Karhulan yläasteella uhkana peruskoulun kehittämissuunnitelmille. Sunilan lukioluokkien siirtämisen Karhulaan pelättiin vaikeuttavan yläasteen toimintaedellytyksiä. Pelkona oli, että koulun oppilaita jouduttaisiin siirtämään muille yläasteille lukioluokkien tieltä.

Vuosikymmenen alussa elettiin vielä tiukasti Kekkonen Suomessa. Karhulan yläasteella tämä näkyi mm. siinä, että syksyllä 1980 vietettiin koulun liikuntapäivää presidentti Kekkonen 80-vuotispäivän merkeissä. Samana syksynä järjestettiin sekä yläasteen että lukion oppilaille aseistariisuntakonsertti, jonka pääesiintyjänä oli suosionsa huipulla ollut Pelle Miljoona. Konserttiin osallistuminen oli kaikille oppilaille pakollista, mikä tietysti aiheutti suurta purnausta teddy-oppilaisissa. Syyslukukaudella 1981 Karhulan yläasteella aloitti ensimmäistä kertaa toimintansa musiikkiluokka. Seuraavien lukuvuosien aikana vilkas musiikin harrastus näkyi erinomaisina suorituksina. Esim. lukuvuonna 1984-

1985 Karhulan yläasteen oppilaat saavuttivat Kymen läänin taidetapahtumassa kaksi voittoa. Myös liikunnassa vuosikymmen oli edelleen aktiivista aikaa. Koulun mestaruuksia ratkottiin kori- ja lentopallossa ja sekä Kotkan että Kymenlaakson koululaiskisoihin osallistuttiin säännöllisesti. Monipuolinen kerhotoiminta täydensi osaltaan koulun kasvatus- ja opetustavoitteita. 1980-luvulla Karhulan yläasteella toimi aktiivisesti mm. atk-kerho, liikuntakerho, luontokerho ”Lonkero”, musiikki-, näytelmä-, shakki-, taide-, teknisen työn sekä tukioppilaskerho. Omalta osaltaan näin laaja kerhotoiminta kertoo myös tuolloisten opettajien vahvasta sitoutumisesta työhönsä. Vuosikymmenen lopulla availtiin myös ovia kansainväliseen toimintaan. Lukuvuonna 1987-1988 Karhulan yläaste aloitti ystävyyskoulutoiminnan Tanskan Glostrupin Nordvangskolenin ja Tallinnan 55. keskkoolin kanssa.

Uusi vuosikymmen merkitsi monia muutoksia myös Vesivallin lukion toiminnassa. Syksyllä 1981 siirryttiin kurssimuotoista lukiota ennakoiden jaksojärjestelmään. Uusimuotoisen lukion toteuttaminen alkoi seuraavana lukuvuonna ensimmäisillä luokilla. Kurssimuotoista lukusuunnitelmaa toteutettiin kuudessa jaksossa. Etuna nähtiin poissaolojen ja ehtojen vähentyminen, haittana oppilaiden pidentyneet työpäivät. Syksyllä 1985 koulun nimi muuttui Karhulan lukioksi ja vanhempainneuvosto ja kouluneuvosto korvautuivat johtokunnalla. Vuosikymmenen lopulla myös Karhulan lukiossa käynnistyi keskustelu koulun omaleimaisuudesta. Lukuvuoden 1987-1988 alussa Karhulan lukiossa päätettiin tarjota syventävien opintojen mahdollisuutta musiikissa ja tietotekniikassa. Syksyllä 1987 valmistuikin kouluun atk-studio ajanmukaisine laitteineen. Samana lukuvuonna Karhulan lukio anoi tietotekniikan opetuksen kokeilua. Kokeilulupia myönnettiin valtakunnallisesti kuitenkin vain viisi kappaletta, eikä Karhulan lukiolle lupaa hellinnyt Kotkan kaupungin ja Kymen läänin kouluosaston tuesta huolimatta. Kielteisestä päätöksestä huolimatta tietotekniikan opetuksen kehittäminen ja tietokoneavusteinen opetus päätettiin pitää koulun painopisteinä.

Karhulan lukio toimi 1980-luvun pääsääntöisesti kolmisarjaisena. Koulu säilyi koko vuosikymmenen hyvin suosittuna, hakijoita oli vuosittain enemmän kuin opiskelijaksi voitiin ottaa. Syksyllä 1988 tehtiin Kotkassa pitkällisen keskustelun jälkeen lukioratkaisu: Katariinan ja Sunilan lukiot päätettiin lakkauttaa v. 1990. Sunilan lukion oppilaat ja opettajat tulisivat siirtymään syksyllä 1990 Karhulan lukioon. Tämä aiheutti painetta tilojen saneeraamiseksi suuremmalle oppilas- ja opettajamäärälle riittäviksi. Karhulan lukiossa toivotettiin kuitenkin Sunilan oppilaat ja opettajat tervetulleiksi. Vuosikymmenen lopulla Kotkassa käynnisteltiin ns. ”Kotka-projektia”. Sen tavoitteena oli lisätä kaupungin keskiasteen koulujen yhteistyötä nuorisoasteen koulutuksen kehittämiseksi. Uusien

kehitysmahdollisuuksien hyödyntämiseksi myös Karhulan lukiossa esitettiin toive luokattomuuteen siirtymisestä.

Vesivallin / Karhulan lukiossa tehtiin toki paljon muutakin kuin vain opiskeltiin 1980-luvulla. Kerho- ja oppilaskuntatoiminta oli hyvin vilkasta läpi vuosikymmenen. Kuvaamataidon kerho, matematiikan kerho, musiikkikerho, näytelmäkerho, tietotekniikan kerho ja tukioppilaskerho toimivat aktiivisesti ja tarjosivat näin koulun oppilaille monenlaisia mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen. Lukuvuonna 1984-1985 Vesivallin lukion näytelmäpiiri voitti sarjansa Koulun suurjuhlien Kymen läänintapahtumassa.

Myös koulun urheiluseura Vasama jatkoi aktiivista toimintaansa 1980-luvulla. Niin pojat kuin tytötkin pelasivat luokkien välisistä mestaruuksista kori- ja lentopallossa. Kotkan ja Kymenlaakson koululaiskisojen ohella osallistuttiin myös valtakunnallisiin sarjoihin. Lukuvuonna 1980-1981 Vesivallin lukion poikien lentopallojoukkue voitti Koululiikunta Liiton Suomen mestaruuden. Seuraavana lukuvuonna poikien pesäpallojoukkue saavutti kolmannen sijan valtakunnallisessa kilpailussa.

Oppilaskunnassa harjoiteltiin kokoustekniikkaa ja yhteiskunnallista osallistumista. 1980-luvulla oppilaskunta toimitti omaa Vesiposti-nimistä lehteään. Syksyllä 1989 oppilaskunta järjesti rauhanmarssin. Lehden toimittamisen ja osallistumisen lomassa ehdittiin toki järjestää myös koulubileitä. Oppilaskunnan ohella myös luokat järjestivät aktiivisesti omia juhliaan. Nämä ”korsubileet”, joita vietettiin siis Viirinkallion korsussa, eivät olleet koulun virallista toimintaa ja olivat luonteeltaan varsin kosteita. Ne olivat kuitenkin hyvin suosittuja ja monet luokat keräsivät niillä rahaa esim. ris-teilyjä varten. Myös puurojuhlia järjestettiin säännöllisesti vielä 1980-luvulla.

Vuosikymmenen päätteeksi monet koulussa pitkään ja ansioituneesti toimineet opettajat siirtyivät eläkkeelle. Äidinkielen lehtorit Sirkka Reinela (v:sta 1954) ja Marja Talsi (v:sta 1955), saksan ja ranskan lehtori Elina Lindroos (v:sta 1955) ja poikien liikunnan lehtori Antero Niemelä (v:sta 1959) olivat yhteenlaskien opettaneet Karhulan koulu yhteisössä kunnioitettavat 137 vuotta.

PROJEKTIVIIKKOJA JA REMONTTIA: KARHULAN YLÄASTE JA LUKIO 1990-LUVULLA

1990-luku alkoi historiallisesti, kun Neuvostoliitto hajosi ja monet itäblokin maat sekä Viro, Latvia ja Liettua itsenäistyivät vuonna 1991. Erityisesti Jugoslavian hajoamisprosessi oli kivulias ja läpi 90-luvun käytiin entisen Jugoslavian alueella hajoamissotia, tunnetuimpana Bosnian sota 1992-1995. Maailmanpolitiikassa kuohui myös Persianlahdella, kun USA vapautti Kuwaitin Irakin miehityksestä 1991. Euroopassa Saksat yhdistyivät 1990, ja Euroopan Yhteisö muuttui Maastrichtin sopimuksen myötä Euroopan Unioniksi 1992. Suomi liittyi 1995 unioniin yhdessä Ruotsin ja Itävallan kanssa. Samana vuonna juhlittiin Suomen ensimmäistä jääkiekon maailmanmestaruutta, kun Ruotsi kaatui MM-finaalissa selvin luvuin 4-1. Mestaruus synnytti maassa ennennäkemättömän kansanjuhlan, jolle ei näyttänyt tulevan loppua.

Vuosikymmenen alkuvuodet olivat sujuneet alavireisesti, kun yksi Suomen historian pahimmista lamakausista koetteli maata. Yrityksiä kaatui konkursseihin ja suurtyöttömyys rehotti. Pankit ajautuivat luottokriisiin, joiden pelastamiseksi tarvittiin valtion rahoja. Tie menestykseen avautui kuitenkin vuosikymmenen lopulla, kun matkapuhelimiin 1990-luvulla kokonaan keskittynyt Nokia saavutti hurjan markkina-aseman uusilla matkapuhelinmarkkinoilla. Matkapuhelinten ohella koko informaatioteknologia mullistui 90-luvun lopulla. Tietokoneet internetyhteyksineen loivat maailmanlaajuisen tietoverkon ihmisten välille.

Karhulan yläasteella ja lukiossa vietettiin vuosikymmenen vaihtuessa koulun 70-vuotista taivalta. Koulu oli kasvanut lähes 800 oppilaan kokoiseksi, kun Sunilan lukio lakkautettiin ja siirrettiin osaksi Karhulan lukiota. Peruskoulun rehtorina läpi 90-luvun toimi Asko Tuominen, jota oppilaiden lehtihaastattelussa kuvattiin ”lujaksi ja määrätietoiseksi mieheksi”, mutta samalla ”huumorintajuiseksi, joka partansa takaa hymyilee.” Karhulan lukiota isännöi puolestaan pitkäaikainen ja arvostettu rehtori Yrjö Tiura.

Karhulan koulun yläasteelle leimaa-antavaa olivat läpi 1990-luvun pidetyt projektiviikot, joissa oppilaat jaettiin erilaisiin ryhmiin toteuttamaan tavanomaisesta poikkeavaa opiskelua. Viestintäryhmät tutustuivat useina vuosina paikallisen Radio Lokin avustuksella radiotoimittajan työhön ja kirjoittivat projektiviikosta sivun mittaisia kuvauksia Kotkan Sanomiin eli sittemmin Kymen Sanomina tunnettuun julkaisuun. Muuta toimintaa olivat muun muassa remonttiryhmän maalaus- ja

paklaustoimet luokkahuoneisiin sekä musiikkiryhmän esitykset koululaisille, päiväkoteihin ja vanhustentaloille.

Vuonna 1992 vaellusryhmäläiset kävelivät yli 40 kilometriä Mäntyharjulta Valkealan Kirjokiveen Sakari Valtialan ja Harri Liikasen johdolla. Kotkan Sanomien projektiviikon julkaisussa ryhmäläiset muistelivat niin laavun pystytystä kuin eväänä ollutta ”nöttköttiäkin.” Vuoden 1994 projektiviikolla 12 yläasteen oppilasta oli perustanut avoimen yhtiön Cafe Vikingin, joka myi leivonnaisia. Yrityksen vastaparina toimi tuotantoryhmä, joka teki leivonnaisia Helilän keittiöllä. ”Lama-aikana jokaisen pitäisi oppia ajattelemaan, ettei jonkun toisen järjestämä työpaikka ole itsestäänselvyys”, kommentoivat yhteiskuntatiedon opettaja Anneli Laitinen ja kaupallisten aineiden opettaja Marjatta Lulu yritysideoita. 90-luvun laman kouraisu tuntui myös Karhulan koululla. Opettajien tuntikehystä jouduttiin supistamaan ja oppilaskerhoja lopetettiin. ”Rahapulaan ei peruskoulu kuitenkaan kaadu”, totesi rehtori Tuominen laman aattona 1992.

Karhulan koulun yläasteen muukin toiminta oli projektiviikkojen ohella aktiivista ja menestyksekkästä. Ympäristökemian ryhmän 11 oppilasta sekä opettajat Jarmo Tuominiemi ja Pirkko Hämäläinen palkittiin vuonna 1997 Opetushallituksen ja Kemianteollisuus ry:n tiedeopetuskilpailussa työstään ”Kymijoki ennen ja nyt”. Venäjän kielen opiskelu tuli puolestaan suosituksi 1990-luvulla venäläisten ostosmatkailun lisääntyessä. Venäjän opiskelijat tekivät opettaja Pirjo Wellingin johdolla vierailuja Pietariin, pietarilaisten vieraillessa vastavuoroisesti Karhulan koululla. Yläasteen oppilaat Antti Hyvärinen ja Merita Nikkinen saavuttivat valtakunnallista urheilumenestystä, Hyvärinen karting-ajossa ja Nikkinen Shukoi-karatessa.

Karhulan lukiossa, kuten koko suomalaisessa lukiojärjestelmässä, siirryttiin vähitellen luokattomaan lukioon vuonna 1994. Lukion suorittamisajan saattoi nyt valita itse kuitenkin enintään neljässä vuodessa. Jo vuonna 1991 otettiin Karhulassa ensi askeleita luokattomuuteen, kun lukujärjestystekniikkaa muutettiin luokattomuuteen sopivaksi viisijaksoiseksi järjestelmäksi. Uutta lukiokäytäntöä oli myös 1998 käynnistetty ammattilukiokokeilu, joka sittemmin vakiintui osaksi joidenkin lukiolaisten arkea. Kaksoistutkinnon suorittaminen yhtä aikaisesti Etelä-Kymenlaakson Ammattiopistossa ja kaikissa Kotkan lukioissa kävi siten mahdolliseksi.

Karhulan lukio oli ollut pitkään vahva yleislukio, mutta syksyllä 1996 perustettiin lukioon Matemaattis-teollinen linja luomaan yhteyksiä lähialueen teollisuuteen ja tarjoamaan syventäviä ja soveltavia kursseja matematiikasta ja luonnontieteistä kiinnostuneille oppilaille. Rehtori Yrjö Tiuran mu-

kaan Karhulan lukion oppilaat valitsivat jo aiemmin keskimääräistä enemmän matemaattisia aineita ja myös tekniselle ja luonnontieteellisille aloille hakeuduttiin jatko-opintoihin vilkkaasti, joten linjan perustaminen oli perusteltua. Linjan keskeisiä perustajia olivat matemaattisten aineiden lehtorit Martti Mujunen ja Jarmo Tuominiemi sekä opinto-ohjaaja Tuulikki Mujunen. Linjan toiminta on ollut alusta lähtien monipuolista ulottuen vierailevista luennoijista ja retkistä teollisuuslaitoksiin, ydinvoimalaan ja yliopistoihin aina kansainväliselle Cernin hiukkasfysiikan tutkimuslaitokselle asti.

Euroopan Unioni näyttäytyi puolestaan Karhulan lukiossa 1997, kun lukion näytelmäryhmä solmi EU-rahoituksella suhteet Leedsin Park Lane Collegeen. Englantilaiset tekivät vierailun Karhulaan ja karhulalaiset Englantiin ja molemmissa maissa toteutettiin lastennäytelmä. Samana lukuvuonna kulttuuritoiminta sai jatkoa, kun Karhulan lukio järjesti valtakunnallisen nuorten taidetapahtuman Etelä-Suomen läänin katselmuksen ja Kotkan aluetapahtuman Kyminsuussa maaliskuussa 1998. Teemana yli tuhannen nuoren osallistujan suurtapahtumassa oli musiikki aina konserttimusiikista, jazziin ja danceen.

Lukuvuonna 1997-1998 keski-ikään ehtineessä Karhulan koulussa aloitettiin mittava remontti. Kohteena olivat erityisesti vesi-, lämpö- ja ilmanvaihtojärjestelmät. Myös pintoja uusittiin. Aikaisempi pienempi remontti tehtiin vuonna 1991, jolloin opettajanhuone ja wc-tilat uusittiin ja muutettiin nykyisiin tiloihin. Lukuvuoden 1997-1998 opiskelu toteutettiin evakossa Kotkansaaressa Katariinan koulun, Kotekon ja Lyseon lukion tiloissa. Peruskoulun tunteja pidettiin myös Keskuskoululla. Matkat kaukaa Karhulan puolelta saarelle aiheuttivat runsasta keskustelua valtuustossa ja lehtien palstoilla. Karhulan yläasteen oppilaiden kyyditykset järjestettiin lain määräämänä asianmukaisesti, mutta lukiolaisten korvaamattomista matkakustannuksista nousi polemiikki. Lopulta kalliiksi äityneistä lukiolaisten matkakuluista päätettiin kaupunginvaltuustossa korvata puolet.

UUELLE VUOSITUHANNELLE

Vuosituhanen vaihduttua ilmaston lämpeneminen alkoi aiheuttaa maailmanlaajuisia huolta. Toinen vuosikymmentä leimannut asia maailmanpolitiikassa oli terrorismin vastainen sota, joka alkoi Al Qaidan tekemistä iskuista New Yorkiin 11.9. 2001. Lintu- ja sikainfluenssat herättivät pelkoa maailmanlaajuisesta pandemiasta. Suomessa markka siirtyi historiaan v. 2002 Euroopan unionin ottaessa käyttöön yhteisen valuutan euron.

2000 – luvulla internet löi viimeistään itsensä läpi ja sosiaalinen media ja erilaiset yhteisösivustot yleistyivät. Televisioon syntyi uusi genre, tosi-tv, Big Brother ja Idols - ohjelmineen. Suomessa siirryttiin digitaaliseen televisioon v. 2007, mikä mahdollisti myös tallentavat digiboksit. Viihde-elektronikassa DVD korvasi videonauhurit, USB-muistit syrjäyttivät levykkeet ja digikamerat filmikamerat.

Uusi vuosituhat ja vuosikymmen alkoivat Karhulassa huomattavilla henkilövaihdoilla. Kouluyhteisössä pitkän päivätyön tehnyt yläasteen rehtori Asko Tuominen jäi eläkkeelle v. 1999 ja hänen seuraajanaan aloitti seuraavana vuonna Irmeli Erätuli, joka toimi rehtorina vuoteen 2009 saakka. Häntä seurasi rehtorina Harri Liikanen. Vuonna 2000 eläkkeelle jäi puolestaan Karhulan lukion pitkäaikainen rehtori Yrjö Tiura, joka oli toiminut tehtävässään jo vuodesta 1974 lähtien. Hänen seuraajakseen valittiin Kristiina Juvonen. Myös opettajakunnassa tapahtui vuosikymmenen alussa huomattava sukupolven vaihdos. Monet Karhulan koulussa ja lukiossa pitkän päivätyön tehneet lehtorit jäivät eläkkeelle. Heidän myötänsä työyhteisöstä poistui kunnioitettava määrä opetusvuosia ja osaamista.

Kouluyhteisön kannalta huomattavaa toiminnallista muutosta merkitsi opintokeskus Karhun valmistuminen loppuvuodesta 2005 vanhan Karhulan ammattikoulun tiloihin. Yläkoulun matemaattis-luonnontieteellisten ja taitoaineiden opetus siirtyi alkuvuodesta 2006 kokonaan Karhuun. Lukiota sinne siirtyivät kuvataiteen ja musiikin opetus, mutta muu toiminta jäi entisiin tiloihin. Opintokeskus Karhun valmistuminen merkitsi samalla v. 1923 valmistuneen puukoulun, ”valon linnan”, jäämistä pois opetuskäytöstä. 2000-luku toi myös nykyaikaisen opetusteknologian Karhulan kouluun ja lukioon. Lähes kaikki opetustilat varustettiin mm. dokumenttikameroilla ja videotykeillä. 2000-luvun myötä myös verkko-opiskelu tuli olennaiseksi osaksi Karhulan lukion opiskelua.

Karhulan yläaste muuttui lukuvuonna 1999-2000 Karhulan kouluksi. Se sai ensimmäisenä yläkouluna Kotkassa laaja-alaisen erityisopettajan tukemaan oppimisvaikeuksista kärsiviä oppilaita. Jo 1980-luvulla alkaneet maa- ja metsätalouden leirikoulut kuuluivat tiiviisti koulun toimintaan myös 2000-luvulla. V. 2009 Suomen Metsäyhdistys palkitsi Karhulan koulun tästä pitkäjänteisestä työstä. Myös 1990-luvulla alkaneet projektiviikot toivat vaihtelua opiskeluun ja tarjosivat oppilaille eri teemoihin liittyviä mahdollisuuksia osaamisensa syventämiseen 2000-luvullakin. Lehdenteosta kiinnostuneille ”Laituri-koululehti” antoi tilaisuuden harjoitella toimittajantaitoja. Myös kuvataide- ja teatterikerhot toimivat aktiivisesti.

Vuonna 2007 Karhulan lukion koulutustarjontaa täydentämään perustettiin Yrittäjälinja, joka tuli mukaan myös valtakunnalliseen yhteishakuun. Linjan perustaminen lähti liikkeelle paljolti ympäröivän yhteiskunnan tarpeista. Olihan perinteinen suurteollisuus kovalla kädellä karsinut toimintonsa Kotkan seudulla ja Kymenlaaksossa. Yrittäjälinjan tavoitteena on edistää myönteistä yrittäjäasennetta ja yrittäjämäiseen toimintatapaan kasvamista. Näin tuetaan myös opiskelijoiden yrittäjyyteen liittyviä jatko-opintovalmiuksia. Linjan keskeisiä perustajia olivat Kristiina Juvonen, Tommi Lindholm ja Sanna Tuomikoski. Sen toiminnalle on ollut tunnusomaista laaja verkostoituminen ja yhteistyö alueen yritysten kanssa. Yrittäjälinjan oppilaat ovat myös järjestäneet laajoja teemamessuja, kuten esimerkiksi vuoden 2007 hyvinvointiaiheet ”Elämän valinnat” -messut sekä vuoden 2009 ”Kestävän kehityksen” - messut. Jälkimmäisten messujen tuotosta osa luovutettiin Itämeren suojeleluun. Vuonna 2008 Kotkan yrittäjät palkitsivat Karhulan lukion Yrittäjälinjan Nuori Yrittäjä-palkinnolla.

Karhulan lukiossa 2000-luku oli voimakasta kansainvälistymisen aikaa. Oppilaat pääsivät harjoittamaan kansainvälisyystoimintaa erityisesti koulun erityislinjojen puitteissa. Matemaattis-teollisen linjan opiskelijat osallistuivat Moskovassa avaruusfysiikan kesäkursseille, ja Cernin kansainväliselle hiukkasfysiikan tutkimuslaitokselle he tekivät kolme vierailua vuosina 2005, 2006 ja 2008. Kansainvälisyystoiminta on ollut kiinteä osa Yrittäjälinjankin toimintaa. Oppilaat ovat voineet osallistua kansainvälisiin projekteihin myös em. erityislinjojen ulkopuolella osana eri oppiaineiden opetusta. Niinpä 2000-luvulla Karhulan lukion oppilaat vierailivatkin mm. Englannissa, Espanjassa, Itävallassa, Ruotsissa, Saksassa ja Virossa. Näistä maista on puolestaan tehty useita vastavierailuja koulullemme.

Myös luovuudelle on ollut sijansa. 2000-luvulla Karhulan lukion opiskelijat ovat toteuttaneet yhdessä opettajiensa kanssa useita musikaaleja, joissa on voitu yhdistää kirjallisuuden, kuvataiteen ja musiikin osaamista. Viimeisimpänä osoituksena koulu yhteisömme monipuolisesta lahjakkuudesta on yläkoulun ja lukion oppilaiden yhdessä toteuttama 90-vuotis juhlanäytelmä.

Karhulan koulu ja lukio voivat katsoa ylpeinä menneitä vuosikymmeniä. Vaikean alun jälkeen ne ovat saavuttaneet arvostetun ja tärkeän aseman paikkakuntamme sivistystyössä. Karhulan koulu ja lukio ovat edeltäjänsä tarjonneet oppilailleen turvallisen ja virikkeellisen kasvuympäristön. Ympäröivässä yhteiskunnassa tapahtuneet muutokset ovat vuosikymmenten kuluessa heijastuneet koulu yhteisön työhön, mutta monessa suhteessa täällä on myös toimittu tienraivaajina. Karhulan koulu ja lukio voivatkin juhliessaan 90 toimintavuottaan katsoa samalla levollisina tulevaisuuteen.

KARHULAN KOULU JA LUKIO

Koulun perustamisvuosi: 1920

Vanhan koulutalon valmistumisvuosi: 1923

Koulun päärakennus valmistui vaiheittain: v. 1954, v. 1957 ja v. 1960

Koulumuodon muutokset:

2.9.1920 Kymin Suomalainen Yhteiskoulu

1.9.1922 Kymin Yhteiskoulu

1.7.1957 Karhulan Yhteiskoulu

1.8.1974 Vesivallin yläaste ja Vesivallin lukio

1.8.1985 Karhulan yläaste (v:sta 1999 Karhulan koulu) ja Karhulan lukio

Koulun ylläpitäjä:

Karhulan Yhteiskoulun Kannatusyhdistys ry 31.7.1974 saakka

Karhulan kauppala 31.12.1976 saakka

Kotkan kaupunki 1.1.1977 lähtien

Koulun johtajat ja rehtorit:

Kymin Suomalainen Yhteiskoulu / Kymin Yhteiskoulu /Karhulan Yhteiskoulu:

Heikki Soininen 1920-21

Lempi Lehtimäki 1921-22

Jaakko Markkula 1922-35

Aarne Tikkanen 1935-41

Siiri Leino 1941-42

Eero Laurikainen 1942-57

Veikko Merisalo 1957-74

Vesivallin yläaste / Karhulan yläaste / Karhulan koulu:

Terttu Heikkinen 1974-1988

Asko Tuominen 1988-1999

Irmeli Erätuli 2000- 2009

Harri Liikanen 2009-

Vesivallin lukio / Karhulan lukio:

Yrjö Tiura 1974-2000

Kristiina Juvonen 2000-

Teksti: Petri Anttila

Juha Peltola